

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

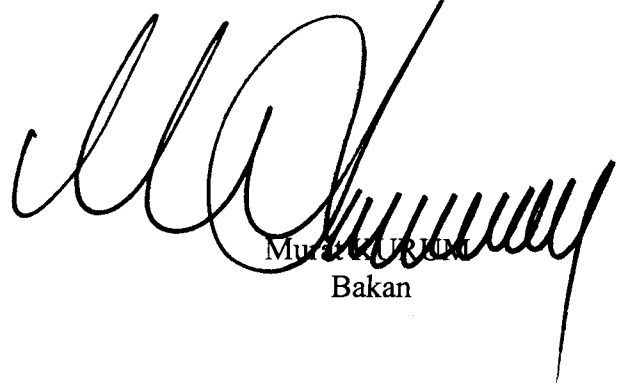
Sayı :30824082-610-15923351
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

16 Haziran 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**TUNCELİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN AYTEN KORDU'NUN
TBMM 7/38430 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Dersim ili sınırları içerisinde bulunan Demirbasan (Zeverek ve Sefkar) köylerinde, Özen Grup adlı şirket tarafından yerleşim alanlarının hemen bitişiğinde bir Güneş Enerjisi Sistemi (GES) projesi hayata geçirilmiştir. Söz konusu proje, köylülerin ve muhtarlığın bilgisi ve rızası dışında, yaklaşık 15 aylık bir süre boyunca fiili olarak inşa edilmiş; kamuoyunun ve yerel halkın tüm itirazlarına rağmen uzun süre herhangi bir idari müdahalede bulunulmamıştır.

Şirket, araziyi satın aldıktan sonra ÇED sürecine başvurmuş ve Dersim'de Valilik tarafından "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilmiştir. Ancak bu karar, ilgili mevzuat gereği tek başına inşa faaliyetlerine başlanması için yeterli değildir. ÇED Gerekli Değildir kararında dahi açıkça belirtildiği üzere; Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu, imar mevzuatı ve diğer ilgili yasal düzenlemeler uyarınca gerekli izinlerin alınması, imar planlarının yapılması ve onaylanması zorunludur. Buna rağmen şirket, imar planı olmaksızın kazı çalışmaları yapmış, tarım arazisi niteliğindeki alanı tahrip etmiş, küçük meşe türlerinden oluşan doğal bitki örtüsünü iş makineleriyle yok etmiş, prefabrik yapılar, depo alanları, trafo ve enerji aktarım istasyonları kurmuş, elektrik direkleri dikmiş ve tüm alanı tel örgüyle çevirmiştir.

Söz konusu GES projesi; mera alanlarını, hayvanların su yollarını ve köylülerin ortak kullanım alanlarını fiilen ortadan kaldırmış; hayvancılık ve tarımla geçinen yurttaşların yaşam koşulların doğrudan tehdit eder hale gelmiştir. Köylüler, bu proje nedeniyle hayvanlarını otlatacak alan bulamadıklarını, geçim kaynaklarının yok olma noktasına geldiğini ve göç etmek zorunda kalabileceklerini açıkça ifade etmektedir.

23 Aralık tarihinde Dersim İl Özel İdaresi teknik ekipleri tarafından yapılan yerinde incelemede; yapıların imar mevzuatına aykırı olduğu, imar planı onaylanmadan inşa edildiği tespit edilmiş ve alan mühürlenmiştir. Ancak bu açık hukuka aykırılığa rağmen, İl Genel Meclisi 29 Aralık tarihinde olağanüstü bir gündemle toplanmış; şirket tarafından sunulan "imar mevzuatına aykırılığın uygun hale getirilmesi" teklifini 9 kabul, 6 ret ve 2 çekimser oyla kabul etmiştir.

Yerel halkın, muhtarlığın ve köylülerin süreç boyunca sistematik biçimde dışlanması; kamulaştırma, imar ve izin süreçlerine dair hiçbir resmi bilgilendirmenin yapılmaması; kamu yararı söylemi altında özel bir şirket lehine tarım alanlarının, yaşam alanlarının ve ekolojik dengenin feda edilmesi kabul edilemezdir. Dersim gibi doğası, kültürü ve yaşam biçimiyle özgün bir coğrafyada bu tür projelerin hukuka, bilime ve halkın iradesine aykırı biçimde dayatılması ciddi bir kamu zararı yaratmaktadır.

Bu nedenlerle Bakanlığınızın, Dersim'de hayata geçirilen bu kaçak GES projesine ilişkin rolü, denetim sorumluluğu ve alınan/alınmayan idari önlemler kamuoyu açısından açıklığa kavuşturulmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1- Dersim ili Demirsaban (Zeverek ve Sefkar) köyleri sınırları içerisinde Özen Grup tarafından inşa edilen GES projesi için Bakanlığınızın bilgisi ve onayı var mıdır? Proje hangi tarihte Bakanlığınıza bildirilmiştir?
- 2- "ÇED Gerekli Değildir" kararı dışında, söz konusu proje için imar planı onayı, tarım dışı kullanım izni ve diğer yasal izinler alınmış mıdır? Alınmadıysa, bu izinler olmaksızın inşa faaliyetlerinin başlamasına neden müdahale edilmemiştir?
- 3- Tarım arazisi ve mera niteliğindeki alanlarda, imar planı olmadan yapılan kazı, yapılaşma ve doğal örtü tahribatı hakkında Bakanlığınız tarafından herhangi bir idari işlem veya yaptırım uygulanmış mıdır?
- 4- Yerleşim alanlarının hemen bitişiğinde kurulan GES projelerinin, hayvancılık, tarım, su kaynakları ve yaşam alanları üzerindeki etkilerine ilişkin Dersim özelinde yapılmış bir etki değerlendirmesi bulunmakta mıdır?
- 5- Dersim'de ve benzeri kırsal alanlarda, halkın bilgisi ve rızası dışında, kaçak biçimde inşa edilen enerji projelerinin önlenmesi ve sorumlular hakkında işlem yapılması amacıyla Bakanlığınızın yeni bir denetim veya politika çalışması var mıdır?

CEVAPLAR

- 1- Tunceli İli'nin Pertek İlçesi'ne bağlı Demirsaban Köyü 0 Ada 603-604- 617-618-620-622-623 No'lu Parseller'de Özen Alış Veriş Hizmetleri Anonim Şirketi tarafından 118.350 m² (11,835 ha) büyüklüğündeki alanda gerçekleştirilmesi planlanan ve 02.10.2024 tarihli e-ÇED başvurusu ile Tunceli Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne sunulan "ÖZEN GES 9,9792 Mw/ 8,400 Mwe Kurulu Gücünde Güneş Enerji Santrali" projesi ile ilgili olarak Tunceli Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne 29.07.2022 tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği kapsamında inceleme-değerlendirme yapılmış, ilgili kurum görüşleri alındıktan sonra yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda Proje Tanıtım Dosyası'nda (PTD) çevresel etkilere karşı alınması öngörülen önlemlerin yeterli olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda; ÇED Yönetmeliği Ek-II (Çevresel Etkileri Ön İnceleme Ve Değerlendirmeye Tabi Projeler) Listesi'nde (*Madde 41-- Proje alanı 2 hektar ve üzerinde veya kurulu gücü 1 MWm ve üzerinde olan güneş enerji santralleri (çatı ve cephe sistemleri hariç)*) yer alan "ÖZEN GES 9,9792 Mw/ 8,400 Mwe Kurulu Gücünde Güneş Enerji Santrali" projesi için; Tunceli Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne) ayrıca ÇED Raporu hazırlanmasına gerek bulunmadığı tespit edilmiş olup, projeye, ÇED Yönetmeliği'nin 17. Maddesi gereğince 29.11.2024 tarih ve 35934524 220-02 E-202444 karar no'su ile "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilmiştir.
- 2,3- "ÇED Gerekli Değildir" kararları yatırıma başlanılması için tek ve nihai bir izin değildir. Proje sahibi yatırıma başlamadan önce mer'i mevzuat uyarınca ilgili kurum ve kuruluşlardan gerekli izinleri almak zorundadır.

- 4- 29.07.2022 tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği Tanımlar başlıklı 4. Maddesi’nin e) bendinde “Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED): Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları” şeklinde ifade edilmektedir. ÇED Yönetmeliği kapsamında Çevrimiçi ÇED Yönetim Sistemi (e-ÇED) üzerinden gerek Tunceli Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüze gerekse de Bakanlığımıza sunulan Güneş Enerji Santrali Projesi Tanıtım Dosyaları ve ÇED Raporları, her proje özelinde ayrı ayrı incelenmekte olup, ilgili kurum görüşleri ve onayları alındıktan sonra bu projelerin hayvancılık, tarım, su kaynakları ve yaşam alanları üzerindeki kapsamlı etkileri değerlendirilerek nihai kararlar alınmaktadır.
- 5- Bakanlığımız / İl Müdürlüğümüzce 2872 sayılı Çevre Kanunu’na istinaden denetimler gerçekleştirilmekte olup, enerji sektöründe ÇED kararı alınmaksızın faaliyete başlayan herhangi bir tesisin tespit edilmesi durumunda Çevre Kanunu gereği iş ve işlemler yürütülmektedir.